

Tübitak Projelerinde (1001,1002) Başarının Şifreleri?

PROF. DR. YALIN KILIÇ TÜREL

PROJE BİLEŞENLERİ

Temel Kavramlar

- Amaç
- Proje Ekibi
- Hedef Kitle
- Bütçe
- Kaynaklar
- Zaman

Bileşenler

- Amaç/Hedefler
- **Özgün Değer**
- **Yöntem**
- İş Paketleri
- B planları
- **Yapılabilirlik**
- Çıktılar
- Etkinlikler
- **Yaygın Etki**

Proje Döngüsü

Mantıksal Çerçeve

Hazırlama

Uygulama

Değerlendirme

Sonuçlandırma

Doğru Proje Grubu Seçme

ÇAYDAG

Çevre, Atmosfer,
Yer ve Deniz Bilimleri
Araştırma Destek Grubu

MFAG

Matematik, Fizik
Araştırma Destek
Grubu

SOBAG

Sosyal ve Beşeri
Bilimler Araştırma
Destek Grubu

KAMAG

Kamu
Araştırmaları
Destek Grubu

MAG

Mühendislik Araştırma
Destek Grubu

EEEAG

Elektrik, Elektronik ve
Enformatik Araştırma
Destek Grubu

SBAG

Sağlık Bilimleri
Araştırma Destek
Grubu

TOVAG

Tarım, Ormancılık ve
Veterinerlik Araştırma
Destek Grubu

SAVTAG

Savunma ve Güvenlik
Teknolojileri Araştırma
Destek Grubu

Doğru Proje Desteğini Seçme

Dönemli (Mart/Eylül)

1001 Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Projesi Destekleme Programı

1001: 36 Ay 1.650.000 TL
1002: 12 Ay 75.000 TL
3005: 24 Ay 700.000 TL

Çağrılı

1000 Üniversite Araştırma Projeleri Destekleme Programı

1003 Öncelikli Alan Araştırma Projeleri Destekleme Programı

1004 Mükemmeliyet Merkezi Destek Programı

1007 Kamu Kurumları Araştırma Projelerini Destekleme Programı

1071 Uluslararası Araştırma Fonlarından Yararlanma Kapasitesinin ve Uluslararası Ar- Ge İşbirliklerine Katılımın Artırılmasına Yönelik Destek Programı (ERA-NET, ikili ve Çoklu İşbirliği Programları)

1002 Hızlı Destek Programı

1005 Ulusal Yeni Fikirler ve Ürünler Araştırma Destek Programı

3005 Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Yenilikçi Çözümler Araştırma Projeleri Destek Programı

3501 Kariyer Geliştirme Programı

COST Bilim ve Teknolojide Avrupa İşbirliği

Dönemsiz (Sürekli Başvuruya Açık)

Yeni!

Başvuru rehberini incele!

https://tubitak.gov.tr/sites/default/files/20689/ardeb_1001_basvuru_rehberi_0.pdf

Başlamadan önce...

- ▶ Sizi heyecanlandıran bir konu/problem
- ▶ Etkili bir **başlık ve kısaltma** (mümkünse Logo 😊)
- ▶ (tüm form doldurulduktan sonra) mükemmel bir **özet** (1sf)
- ▶ Titizlikle seçilmiş anahtar kelimeler....

Amaç ve Hedef Belirleme

STRATEJİK PLAN

- ▶ Amaç → Hedefler → İş paketleri → Görevliler → Çıktılar
- ▶ Amaç Nedir?
- ▶ Hedef Nedir?
- ▶ Ne için? Amaç
- ▶ Nasıl? Hedef
- ▶ Hedefler altında iş paketleri
- ▶ Uygun olarak görevler, araştırma soruları/hipotezler vs.

AMAÇ ve HEDEFLER

Sokakta Çalışan Çocuk Sayısını Azaltmak

Sosyal Yardımlarla ilgili Farkındalığı artırmak

Aile planlaması konusunda bilgi eksikliğini gidermek

Sivil Toplum/Gönüllü Çalışmalarına Destek vermek

Özgün Değer

Proje önerisinin, özgün değeri (bilimsel kalitesi);

- farklılığı ve yeniliği,
- hangi eksikliği nasıl gidereceği
- hangi soruna nasıl bir çözüm geliştireceği
- ilgili bilim/teknoloji alan(lar)ına metodolojik/kavramsal/kuramsal olarak ne gibi özgün katkılarda bulunacağı vb. ile ölçülür....

- Farklı mı? Yeni mi?
- Türkiye'de tek! Dünyada tek! Yeterli mi?

Farklı mı?

Yeni mi?
İnovatif mi?

Özgün mü?

ÖZGÜNLÜK NEDİR?

- «Projenizi diğer tüm çalışmalardan ayıran, kendine özgü kılan nitelik»
- Ortaya atılan fikrin «orjinalliğidir».
- Çalışmam özgün müdür?

Özgün Değer (Çok İyi)

Önerilen projenin;

- **literatüre katkısı**
- **kavramsal/kuramsal çerçeve geliştirilmesine yönelik**
- **Patent potansiyeli**
- **yayımlanma potansiyeli**
- **Araştırma konusu**
- Mevcut bilim ve teknolojideki **eksiklik ve hatalar**
- **Bilgi ve teknoloji transferi**

Seviye Adı	Puan	Seviye Açıklama
Çok İyi	5	Proje önerisi ile ilgili kriterleri tüm boyutlarıyla karşılamaktadır. Eksiklik yok denecek kadar azdır. Kabul edilebilir seviyede küçük kusurlar bulunabilir.

Özgün Değer (İyi)

- mevcut ve /veya halen kullanılmakta olan deneysel yöntemlerdeki **eksiklik ve hataları** doğru olarak ortaya koymaktadır.
- Ürün, malzeme, teknoloji veya teoride **mevcuda göre** iyileştirme ve ilerleme
- **yayımlanabilme veya konferanslarda sunulabilme**
- **Bilgi ve teknoloji transferi** ile yerel, ulusal veya uluslararası bir soruna **kısmen** çözüm getirilmesine yöneliktir.

Seviye Adı	Puan	Seviye Açıklama
İyi	4	Proje önerisi ilgili kriteri iyi derecede karşılamaktadır. Bununla birlikte, önerinin halen iyileştirilme potansiyeli olan bazı noktaları bulunmaktadır.
Orta	3	Proje önerisi ilgili kriteri orta derecede karşılamaktadır. Öneride iyileştirmelere gerek bulunmaktadır.

Özgün Değer (İyi Değil/Yetersiz)

- İnceleme/veri toplama/durum saptama/**rutin çalışma** niteliğinde
- Kullanılan yayın/kaynaklarda **benzeri** çalışmaların sonuçları var. **Ne katkı /ilerleme** sağlayacağı belirsiz
- **Literatür taraması yapılmamış**/ham liste mahiyetinde, konusunun/amacının önemine işaret etmiyor

Seviye Adı	Puan	Seviye Açıklama
İyi Değil	2	Proje önerisi ilgili kriteri yeterli derecede karşılamamaktadır. Öneride önemli eksiklikler bulunmaktadır.
Yetersiz	1	Proje önerisi ilgili kriteri karşılamamaktadır. Proje önerisinde ciddi eksiklikler/zayıflıklar söz konusudur.

Bu projenin genel amacı, RAM tarafından hafif düzeyde zihinsel yetersizlik tanısı konulan 60-72 aylık çocuklara yönelik "matematik becerilerini geliştirme ve izlemeye yönelik mobil uygulamanın (ÖZÇİMO)" **geliştirilmesi, iyileştirilmesi, kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi** ve **ÖZÇİMO'nun matematik performansı, görsel dikkat ve bilişsel iş yükü üzerindeki etkisinin** sınanmasıdır. Projenin özgün değerleri ise aşağıda sıralanmıştır:

1. ZY'Lİ çocukların öğretim süreçlerini destekleme noktasında eğitim teknolojileri sıklıkla "video ile model olma" yöntemine odaklanmış ve **çokluortam** desteğini tercih ederek ZY'li çocukların farklı akademik ve sosyal becerileri desteklenmiştir (Halisküçük ve Tekinarslan, 2007; Mechling ve Collins, 2012; Avcioğlu, 2013; Kuzu vd., 2013; Özgüç ve Cavkaytar, 2016; Çetin ve Ulugöl, 2017; Karanfiller, Göksu ve Yurtkan, 2017; Kurtoğlu, Tekinarslan ve Tekinarslan, 2017; Soykan ve Özdamlı, 2017; Bendak, 2018; Çattık ve Ergenekon, 2018; Geçal ve Metin, 2018; Hughes, 2019; Babcock, 2020; Ulugöl ve Eratay, 2020; Zeki, Karanfiller ve Yurtkan, 2020). Bu çalışmalar eğitim teknolojisinin video desteği yönüne odaklanarak bu yöntemin ZY'li çocukların farklı akademik ve sosyal becerileri üzerindeki etkililiğini ön plana çıkarırken, bu proje **bağlam temelli yaklaşıma göre tasarlanan bir mobil uygulamanın** etkililiğini inceleyecektir. Bu bağlamda projenin kuramsal bir özgün değeri öne çıkmaktadır.
2. ZY'li öğrencilerin farklı öğrenme kazanımlarını desteklemek üzere teknoloji destekli müdahale çalışmalarının büyük çoğunluğunda deneysel desene başvurulduğu (Avcioğlu, 2012; Aykut vd., 2014; Sümer ve Çetin, 2018; Deniz, 2019; Çolak, 2020; Ulugöl ve Eratay, 2020) ya da aile ve öğretmen görüşlerinin incelendiği nitel ağırlıklı yaklaşımların (Hord ve Bouck, 2012; Sulovska ve Vancova, 2015; Özsoy vd., 2017; Sönmez ve Yıkılmış, 2017; Özer, 2019) olduğu dikkat çekmektedir. ZY'li öğrencilere yönelik teknoloji müdahalelerini ele alan bazı çalışmalar ise tasarım tabanlı yaklaşımı benimsemişlerdir (Kuzu vd., 2013; Çankaya, 2013). Tasarım tabanlı araştırma, kendini yenileyen tasarım süreci ve katılımcılarla işbirliği gibi birçok yönüyle teknoloji destekli ortamların tasarlanmasına büyük katkılar getirebilmektedir. Ancak Kurt ve Kurtoğlu-Erden (2020) yaptıkları çalışmada özel eğitimde yapılan çalışmalarda, tasarım tabanlı araştırmanın en az yararlanılan araştırma yöntemlerinden olduğunu belirtmiştir. Bu projenin diğer tasarım tabanlı çalışmalardan farkı, **tasarım tabanlı araştırma sürecinin göz izleme verileri ile desteklenerek bir kullanılabilirlik çalışmasının** da gerçekleştirilmesidir. Ayrıca sunulan projede tasarım tabanlı süreci karma desenle planlanmış bir model de takip edecek olup, **iki aşamalı bir süreç** işe koşulacaktır. Bu bağlamda projenin yöntemsel bir özgün değeri öne çıkmaktadır.
3. Özel eğitime gereksinim duyan bireylere yapılan müdahalelerin çoğu davranışçı ya da bilişsel-davranışçı yaklaşımı benimsemekte ve bu yaklaşımların etkililiğini ön plana çıkarmaktadırlar (Cavkaytar, 1999; Anderson ve Ghaderi, 2006; Anderson, Marchant ve Somarriba, 2010; Özcan ve Çelik, 2017; Yıkılmış ve Varol-Özçakır, 2019; Yalçın, Ceyhun ve Bal, 2020). Bu projede **yapılandırma** yaklaşımının özel eğitime gereksinim duyan öğrenciler için yeni bir kapı açtığı ve hem sosyal hem de akademik becerilerini destekleyebilecek bir potansiyele sahip olduğu göz önünde bulundurularak (Mallory ve New, 1994; Trent, Artiles ve Englert, 1998; Matthews, 2003; Kugelmass, 2007; Akban ve Beard, 2016; Lenjani, 2016), **yapılandırma** kuramla ilişkili olan bağlam temelli yaklaşımın etkililiği sınanacaktır. Bu bağlamda projenin kuramsal diğer bir özgün değeri öne çıkmaktadır.

ÖRNEK 1

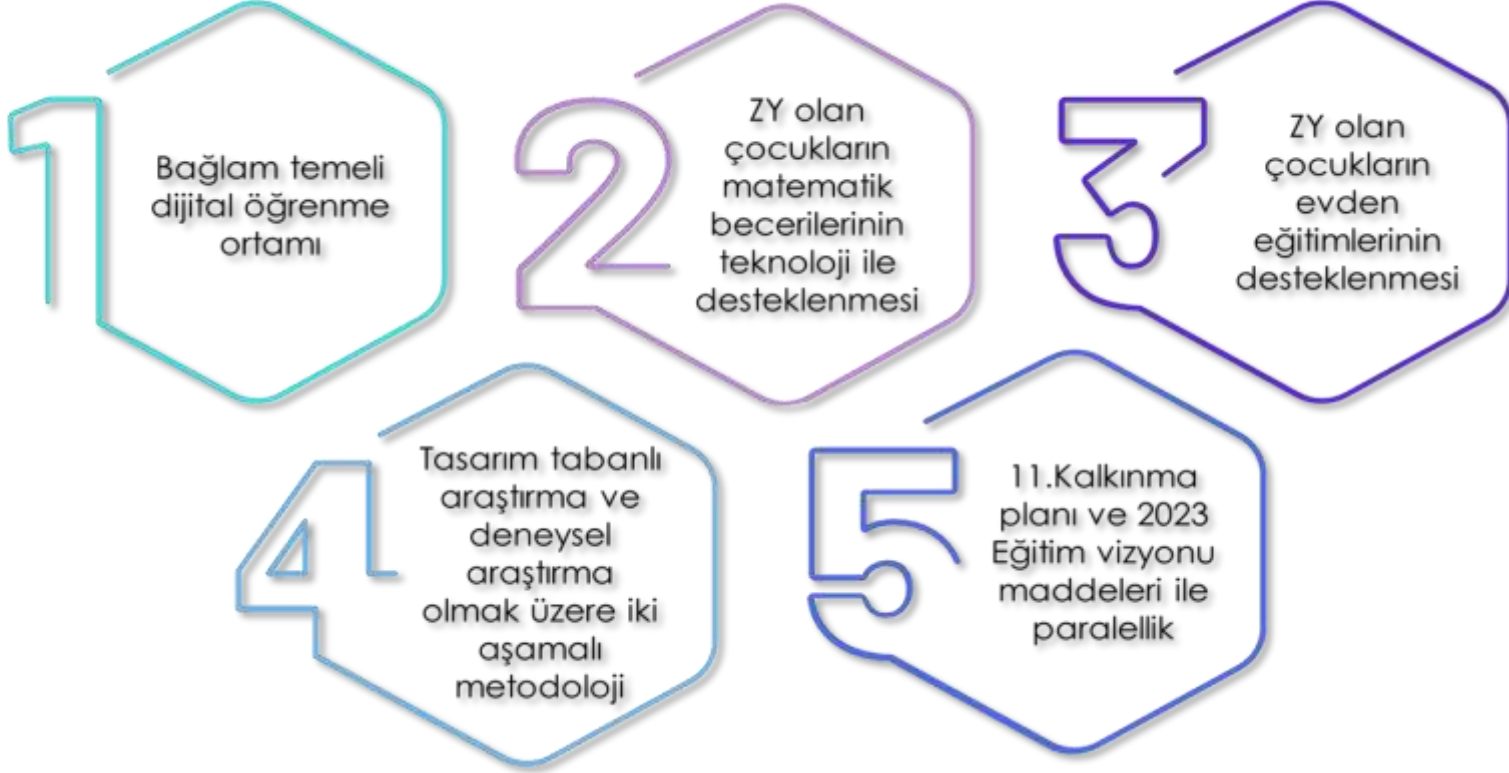
Proje Başlığı: Okul Öncesi Dönemde Hafif Zihinsel Yetersizlikten Etkilenmiş Çocukların Matematik Becerilerini Geliştirme ve İzlemeye Yönelik Bir Mobil Uygulama (ÖZÇİMO)

4. Alanyazında yapılan çalışmalar daha çok başarı testleri ve ölçüt bağımlı testler üzerinden etkililiği ve verimliliği sınarken, projede bu testlerden elde edilen verilerin göz izleme ve EEG verileri ile de desteklenmesi sağlanacaktır. Alanyazın incelendiğinde göz izleme teknolojisinin (Green vd., 2009; Riby ve Hancock, 2009; Harezlak vd., 2016; Krogh- Jaspersen vd., 2018; Bacon vd., 2019; Frost-Karlsson vd., 2019; Venker vd. 2019) ve EEG sinyallerinin (Gerlic ve Jausovec, 2001; Kamida vd., 2016; Aldemir vd., 2018; He, 2019;) özel eğitimde kullanılmasına rağmen ZY'li çocuklar grubunda ve matematik konu alanında uygulandığı bir çalışmaya rastlanmamıştır. Projede veri toplama aracı olarak ölçüt bağımlı test, sosyal geçerlik formu gibi yöntemlere ek olarak **Göz İzleme ve EEG teknolojilerinin birlikte kullanımı** ile yöntem kısmının daha etkili olacağı düşünülmektedir. ZY'li çocukların odaklanma ve bilişsel iş yüklerinin değerlendirilmesi noktasında ise göz izleme ve EEG kaynaklı veriler birlikte işlenecektir. Bu sayede daha nitelikli veri elde edilmesi de planlanmaktadır. Bu bağlamda projenin yöntemsel diğer bir özgün değeri öne çıkmaktadır.
5. Proje hem **Kalkınma Planı kapsamında 552.2. maddede** hem de **2023 Eğitim Vizyonunda özel eğitim hizmetinin yaygınlaşması adına mobil platformlar kurulması hedeflerine** paralellik göstermekte ve buna bağlı benzer çalışmaların sürdürülmesi ya da başlatılmasına da katkı sağlayacaktır. Ayrıca proje eğitim teknolojileri, okul öncesi, özel eğitim ve nöroloji alanlarından araştırmacıların bir araya geldiği **disiplinlerarası bir çalışma** niteliğindedir. Bu çalışma Ar-Ge'nin her iki boyutunu da kapsamaktadır. Proje kapsamında hem bir ortam üretimi hem de üretilen ortamın farklı araştırma süreçleri ve veri toplama araçlarıyla sınanması vardır. Ülkemizin, uluslararası nitelikli Ar-Ge çalışmalarının yaygınlaştırılmasına katkı sağlayacaktır. Bu bağlamda projenin **hem ulusal hem de toplumsal gönenc** ile ilgili özgün değeri öne çıkmaktadır.
6. Zihinsel yetersizliği olan çocukların örgün eğitimden yararlanmalarının önünde birçok engel yer almaktadır. Bu çocukların yaşadığı sağlık problemleri okula ya da eğitim aldıkları özel eğitim ve **rehabilitasyon** merkezlerine devam etmelerinin önündeki en büyük engellerden biri olabilmektedir (Durduran ve Bodur, 2009; Er-Sabuncuoğlu ve Diken, 2010). Bununla birlikte, 2019 yılı Aralık ayında başlayan "**Covid-19**" salgını tüm öğretim kademelerinde olduğu gibi özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların da uzaktan eğitim ve özellikle evden eğitime devam edebilmeleri için gerekli materyal ihtiyacını net olarak ortaya koymuştur. Ayrıca bu salgın sürecinden çıkarılması gereken en önemli ders; **mevcut eğitimin aksamaması ve sınıf dışı eğitimin başarıyla gerçekleştirilebilmesi için altyapı oluşturmanın** ne denli gerekli olduğudur. Bu bakımdan,

ÖRNEK 1

Proje Başlığı: Okul Öncesi Dönemde Hafif Zihinsel Yetersizlikten Etkilenmiş Çocukların Matematik Becerilerini Geliştirme ve İzlemeye Yönelik Bir Mobil Uygulama (ÖZÇİMO)

ÖZÇİMO

ÖRNEK 1

Özgün değer görseli

YÖNTEM

- Pilot (ön) çalışma yapıldı mı?
- Yöntemi mümkün olduğunca detaylı/açıklayıcı yaz
- Hakim olmadığınız yöntemi kullanma
- Yöntem karmaşıksa hakim olduğuna ikna et
- Örneklem/hedef kitle net, nasıl seçileceği belli olsun
- Araştırma modeli özgün mümkünse çok yaygın olmayan
- Veri toplama araçları uygun/tutarlı
  - Geçerlik/güvenirlik bilgileri paylaşılmış
  - Hedeflere ve hedef kitleye uygun
- Ortam/uygulama geliştirme süreci detaylı anlatılmış
- Toplanan verilerin analizi (mümkünse özgün analiz yaklaşımları)

İP No	İş Paketi Adı	Projenin Başarısındaki Önemi (%)**	Kim(ler)	AYLAR											
				İŞ PAKETİ TABLOSU											
1	Analiz Aşaması 1. Sosyal Medya hesaplarının açılması ve çevrimiçi eğitim platformunun (ÇEP) oluşturulması 2. Katılımcı havuzu oluşturulması 3. Veri toplama araçlarının geliştirilmesi 4. Konu alanı öğretim programının oluşturulması 5. Video taslaklarının hazırlanması	20	Y A	İP No: 3		İP Adı: İyileştirme ve Geliştirme Aşaması									
				İP Hedefi: Projenin birinci aşamasını tamamlamak ve elde edilen verileri çözümlmek, stratejik öğretici görüntüsüne yönelik video tasarımlarına ilişkin yönergeleri hazırlamak, hazırlanacak tasarım yönergeleri ve birinci aşamada elde edilecek veriler doğrultusunda açıklayıcı ve prosedürel bilgi türünde beşer videodan oluşan video serisini hazırlamak,											
2	Tasarım Aşaması 1. Videoların geliştirilmesi 2. Deney ortamının hazırlanması 3. Birinci aşamanın (göz izleme sistemi kullanılarak veri toplanması) uygulanması	20	Y A E	İP Kapsamında Yapılacak İşler/Görevler: 3.1. Birinci aşama verilerinin çözümlenmesi 3.2. Stratejik öğretici görüntüsüne yönelik video tasarım yönergelerinin çıkarılması 3.3. Birinci aşamada elde edilen bulgular (tasarım yönergeleri) doğrultusunda konuya yönelik bir dizi eğitsel video serisinin hazırlanması 3.4. İkinci aşamanın hedefleri doğrultusunda hazırlanan eğitim setinin çevrimiçi eğitim platformuna (ÇEP) aktarılması						Kim(ler) Tarafından Gerçekleştirileceği(*) 3.1. Y, A2, A3, A4, B 3.2. Y, D, A1, A3, A4, A5, B 3.3. Y, D, A2, A3, A4, A5, B 3.4. Y, B					
				İP'nin Başarı Ölçütü: 3.1. Açıklayıcı ve prosedürel bilgi türünde video düzenine ve içeriklerine karar vermek ve stratejik öğretici görüntüsünü yapılandırmak için gerekli verilerin analiz edilmesi 3.2. Açıklayıcı ve prosedürel bilgi türünde stratejik öğretici görüntüsü tasarımına yönelik yönergelerin çıkarılması 3.3. Açıklayıcı ve prosedürel bilgi türünde beşer videodan oluşan video serilerinin hazırlanması 3.4. Hazırlanan video serilerinin ÇEP'e aktarılması											
4	Uygulama Aşaması ve Verilerin Toplanması 1. Katılımcı davet duyurularının yapılması 2. Seçilen katılımcıların hazırlanan eğitim setlerine kaydedilmesi 3. Hazırlanan eğitim setinin katılımcılara uygulanması. 4. Ölçeklerin uygulanması 5. Görüşmelerin tamamlanması	30	Y A	Ara Çıktılar: 3.1. Birinci aşamada elde edilen verilerin çözümü 3.2. Her iki bilgi türünde de stratejik öğretici görüntüsü tasarımına yönelik yönergeler 3.3. Her iki bilgi türünde de tamamlanmış video serileri 3.4. Hazırlanan video serilerinin ÇEP'e aktarımı											
				Verilerin Analizi, Raporlaştırma ve Yaygınlaştırma 1. Görüşme verilerinin elektronik ortama aktarılması ve analizi 2. Nicel verilerin temizlenmesi ve analizi 3. Akademik yayınların hazırlanması 4. Bilgilendirme toplantısının düzenlenmesi 5. Proje çıktılarının web sayfası ve sosyal medya hesapları yoluyla paylaşılması											
5		15	Y A A												

YAYGIN ETKİ

Çıktı Türü	Öngörülen Çıktı (lar)	Çıktının Elde Edilmesi için Öngörülen Zaman Aralığı (*)
Bilimsel/Akademik Çıktılar (Bildiri, Makale, Kitap Bölümü, Kitap vb.):	Somut, İnandırıcı Uygulanabilir Yapacağım yerine yapma potansiyeli vardır...	1 Bildiri ve 1 makale (12-18 ay) 1 Makale (Proje sonrası dönemlerde) yapılması hedeflenmektedir
Ekonomik/Ticari/Sosyal Çıktılar (Ürün, Prototip, Patent, Faydalı Model, Üretim İzni, Tescil, Görsel/İşitsel Arşiv, Envanter/Veri Tabanı/Belgeleme Üretimi, Spin-off/Start-up Şirket vb.):	Prototip, patent, insanlığa yararlı her türlü çıktı	Proje uygulama sonrası
Araştırmacı Yetiştirilmesi ve Yeni Proje(ler) Oluşturulmasına Yönelik Çıktılar (Yüksek Lisans/Doktora/Tıpta Uzmanlık/Sanatta Yeterlik Tezleri ve Ulusal/Uluslararası Yeni Proje vb.):	Araştırmacı yetiştirmeye imkan veriyor mu? Yeni projelere zemin hazırlıyor mu?	Projenin ilk yılının sonuna kadar tez önerileri hazırlanacaktır.

YAYGIN ETKİ

Çıktı Türü	Öngörülen Çıktı (lar)	Çıktının Elde Edilmesi için Öngörülen Zaman Aralığı (*)
Bilimsel/Akademik Çıktılar (Bildiri, Makale, Kitap Bölümü, Kitap vb.):	Somut, İnandırıcı Uygulanabilir Yapacağım yerine yapma potansiyeli vardır..	1 Bildiri ve 1 makale (12-18 ay) 1 Makale (Proje sonrası dönemlerde) yapılması hedeflenmektedir
Ekonomik/Ticari/Sosyal Çıktılar (Ürün, Prototip, Patent, Faydalı Model, Üretim İzni, Tescil, Görsel/İşitsel Arşiv, Envanter/Veri Tabanı/Belgeleme Üretimi, Spin-off/Start-up Şirket vb.):	Prototip, patent, insanlığa yararlı her türlü çıktı	Proje uygulama sonrası
Araştırmacı Yetiştirilmesi ve Yeni Proje(ler) Oluşturulmasına Yönelik Çıktılar (Yüksek Lisans/Doktora/Tıpta Uzmanlık/Sanatta Yeterlik Tezleri ve Ulusal/Uluslararası Yeni Proje vb.):	Araştırmacı yetiştirmeye imkan veriyor mu? Yeni projelere zemin hazırlıyor mu?	Projenin ilk yılının sonuna kadar tez önerileri hazırlanacaktır.

YAYGIN ETKİ

Çıktı Türü	Öngörülen Çıktı (lar)	Çıktının Elde Edilmesi için Öngörülen Zaman Aralığı (*)
Bilimsel/Akademik Çıktılar (Bildiri, Makale, Kitap Bölümü, Kitap vb.):	Somut, İnandırıcı Uygulanabilir Yapacağım yerine yapma potansiyeli vardır..	1 Bildiri ve 1 makale (12-18 ay) 1 Makale (Proje sonrası dönemlerde) yapılması hedeflenmektedir
Ekonomik/Ticari/Sosyal Çıktılar (Ürün, Prototip, Patent, Faydalı Model, Üretim İzni, Tescil, Görsel/İşitsel Arşiv, Envanter/Veri Tabanı/Belgeleme Üretimi, Spin-off/Start-up Şirket vb.):	Prototip, patent, insanlığa yararlı her türlü çıktı	Proje uygulama sonrası
Araştırmacı Yetiştirilmesi ve Yeni Proje(ler) Oluşturulmasına Yönelik Çıktılar (Yüksek Lisans/Doktora/Tıpta Uzmanlık/Sanatta Yeterlik Tezleri ve Ulusal/Uluslararası Yeni Proje vb.):	Araştırmacı yetiştirmeye imkan veriyor mu? Yeni projelere zemin hazırlıyor mu?	Projenin ilk yılının sonuna kadar tez önerileri hazırlanacaktır.

YAPILABİLİRLİK

PROJE EKİBİ?

- Araştırma Olanakları
  - Kurumunuz imkanları yeterli mi?
  - Değilse yapılacak kurumdan uygulama izni var mı?

YÖNTEM ve YÖNETİM

- Süre yeterli mi?
- İş zaman çizelgesi tutarlı mı?
- Olası aksaklıklar öngörülmüş mü?
- Kullanılacak metodoloji uygulanabilir mi?

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

GENEL

- Güncel formları kullanmamak (başvuru, kaynaklar, bütçe, veri yönetim vs.)
  - Proje kurgusu zayıf (mantıksal hatalar var)
  - Belgelerde eksiklikler (izin, etik kurul vs.)-şu anda zorunlu değil
  - İddialı, saçma, akademik olmayan cümleler
  - Red alınan proje için panelist raporlarını incelememek, yeterli cevap vermemek (proje önerisi değişiklik bildirim formu)
  - Bölümlerin özensiz yazılması, kavram ve terminolojinin yanlış kullanılması, akademik dil kullanılmaması, imla hataları, kaynak gösteriminde hatalar vs...
- Ör: Amaç:** Türkçe Dilini ekstra bir masraf yapmadan online platformdan öğretmek
- Güzel bir fikri ete kemiğe büründürememek

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

ÖZGÜN DEĞER

- Yaptığın şey daha önce yapılmış mı farkı ne?
- **Ör.** *X konusunda mobil uygulama geliştiriyorum, daha öncekilerin eksigi neydi?*
- Güncel literatüre yer vermemek!
- Konu çok önemlidir.. cümleleri yazıp kaynak vermemek
- Özgün değeri güçlendirmek adına birden çok amaç yazmak
- *Dijital oyun geliştirmek, öğretmen eğitimi düzenlemek için bir program geliştirmek, öğretmen eğitiminin öğretmenlerin başarısına etkisi, oyunların çocuklar üzerindeki etkisi*
- Özgün değeri yüksek göstermek için faydaların çok abartılması
- **Ör.** *GSMH'yı artıracak, dışa bağımlılığı azaltacak ve toplumsal refahı sağlayacağız.... (Cambaza bak! Durumu- çok önemli bir yaraya dikkat çekip altını basit bir araştırma ile doldurmak)*
- infografikle ya da maddeler halinde verelim

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

AMAÇ VE HEDEFLER

- Herhangi bir araştırma sorusu veya hipotezi belirtmemek
- ikisini ayrı ayrı belirtmek
- Arş. Sorusu yazamamak, değişkenler belirsiz vs.
- Hedef ölçülebilir değil.
- **Ör:** *Planlanan sistemin disiplinlerarası bir anlayışla geliştirilmesi?*

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

YÖNTEM

- Araştırma modeli nedir?
- Katılımcılar nasıl seçildi? Kaç kişi? *Bazen tutarsız bilgiler oluyor ya da gerekçe, dahil edilme kriterleri vs. yok*
- Görüşme yapılacaktır? *(Kiminle, nasıl seçildi vs. yok)*
- Hedef kitleye uygun olmayan planlama
- **Ör.** *Okul öncesindeki 30 çocuğa tablet dağıtarak serbest oyun oynamalarını sağlama*

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

YÖNTEM

- Yuvarlak cümlelerle geçiştirme
  - **Örn:** “kodlayıcılar arası uyuşma katsayısına bakacağız”
  - Bir seanslık uygulama ile tutum, bilişsel yapı, dil becerileri vs. değişikliği ölçme
- Ölçek geliştirilecektir deyip geçme!
- Yapacağını iddia ettiğin şeylerin mümkünse örneğini/prototipini paylaş!
- Verilerin nasıl analiz edileceğine dair net bilgiler ver

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

YÖNETİM

- İş paketlerinin (İP) sürelerinin uyumsuzluğu
- Eşit başarıım yüzdeleri (hepsi %20)
- Tüm iş paketlerinde ekibin tamamı!
- İP'deki görevlerin hedeflerle uyumsuzluğu
- Kapsamlı bir eğitim programı, videoları hazırlanacak (hangi modele göre kim hazırlayacak?)
- İP'nin tüm proje boyunca devam etmesi ya da kapsamlı görevler içeren bir İP'nin sadece bir ay sürmesi
- Proje hazırlıkları, literatür taraması, final raporu yazılması gibi İP'ler!!
- Risklerin yeterince dikkate alınmaması, B-planlarının mantıksız olması

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

YÖNETİM

Risk:

MEB'in ilgili öğretim programında değişiklik yapması

B Planı:

Bu değişiklikler bizim projemizi etkilemez

Risk:

Gönüllü katılımcıların uygulamalara katılmaması

B Planı:

Başka gönüllü katılımcı bulunacaktır

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

YÖNETİM

Risk:

İşler yetişmeyebilir

B Planı:

Süreyi %10 artırırız, diğer ekip üyeleri de destek verir

Risk:

Açılış toplantısına yeterli katılım olmaması

B Planı:

Katılmayanlardan mazeret istenecektir

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

YAYGIN ETKİ

- Proje organizasyonunda/planlamasında ciddi eksiklikler varken 3 makale 4 tez 5 bildiri çıkacaktır demek!
- Yazıcıdan çıktı almayacağımız için projemiz yeşil mutabakat ile uyumlu 😊
- Öncelikli alanlarla, kalkınma planı hedefleriyle ilişkili!
- Birçok araştırma sorusu cevap bulacak, birçok yayın yapılacak!

TÜBİTAK Ret Gerekçeleri

BÜTÇE

- Hedeflerle uyumsuz malzeme alımı/bütçe. 3D yazıcı da alacağız?
- Altyapı projesi izlenimi veren bütçe
- Piyasada çok ucuz bir alternatifi varken yüksek bütçe kullanma.
- Alt kalem limitlerine dikkat edin (Ret sebebi değil, hatırlatma 😊)

HATIRLATMA...

Prof. Dr. Yalın Kılıç TÜREL

 ytarel@gmail.com

 Fırat Üniversitesi, BÖTE Bölümü Öğretim Üyesi